

Vergaderjaar 2007–2008

31 095

Rapport bij de Nederlandse EU-lidstaatverklaring 2006**Nr. 3****LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN**

Vastgesteld 18 december 2007

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Vendrik (GL), Kant (SP), Blok (VVD), Ten Hoopen (CDA), Weekers (VVD), Van Haersma Buma (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Aptroot (VVD), voorzitter, Dezentjé Hamming (VVD), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Luijben (SP), Van der Veen (PvdA), Kalma (PvdA), Van Gerven (SP), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Cramer (CU), J. Kortenhorst (CDA), Van Dijk (PVV), Gesthuizen (SP), Ouwehand (PvdD), Heijnen (PvdA), Tang (PvdA) en Vos (PvdA), onder-voorzitter.

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Van Gent (GL), Roemer (SP), Van der Burg (VVD), Jonker (CDA), Snijder-Hazelhoff (VVD), De Vries (CDA), Van Hijum (CDA), Van Beek (VVD), Boekestijn (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Van der Ham (D66), Gerkens (SP), Vermeij (PvdA), Kuiken (PvdA), Van Gijlswijk (SP), Vacature (CDA), Anker (CU), Mastwijk (CDA), De Roon (PVV), Irrgang (SP), Thieme (PvdD), Heerts (PvdA), Besselink (PvdA) en Depla (PvdA).

² Samenstelling:

Leden: Atsma (CDA), Van Bommel (SP), onder-voorzitter, Van der Staaij (SGP), Waalkens (PvdA), voorzitter, Van Baalen (VVD), Ormel (CDA), Spiess (CDA), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Van Dijk (CDA), Blom (PvdA), Eijssink (PvdA), Van Dam (PvdA), Dezentjé Hamming (VVD), Irrgang (SP), De Roon (PVV), Boekestijn (VVD), J. Kortenhorst (CDA), Pechtold (D66), Ten Broeke (VVD), Peters (GL), Gill'ard (PvdA), Van Dijk (SP), Thieme (PvdD) en Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU).

Plv. leden: Jager (CDA), De Wit (SP), Van der Vlies (SGP), Vos (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Haverkamp (CDA), Van Gennip (CDA), Lempens (SP), Schermers (CDA), Knops (CDA), Jacobi (PvdA), Samsom (PvdA), Kuiken

De commissies voor de Rijksuitgaven¹, voor Europese Zaken², voor Financiën³ en voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit⁴ hebben een aantal vragen aan de minister van Financiën voorgelegd over het rapport van de Algemene Rekenkamer bij de EU-lidstaatverklaring (Kamerstuk 31 095, nr. 2).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 18 december 2007. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven,
Aptroot

De voorzitter van de commissie voor Europese Zaken,
Waalkens

De voorzitter van de commissie voor Financiën,
Blok

De voorzitter van de commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Schreijer-Pierik

De griffier van de commissie voor de Rijksuitgaven,
Groen

(PvdA), Teeven (VVD), Roemer (SP), Wilders (PVV), Nicolai (VVD), Jonker (CDA), Van der Ham (D66), Van der Burg (VVD), Duyvendak (GL), Vacature (PvdA), Van Leeuwen (SP), Ouwehand (PvdD) en Voordewind (CU).

³ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Vendrik (GL), Blok (VVD), voorzitter, Ten Hoopen (CDA), onder-voorzitter, Weekers (VVD), Gerkens (SP), Van Haersma Buma (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Dezentjé Hamming (VVD), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Irrgang (SP), Luijben (SP), Kalma (PvdA), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Cramer (CU), J. Kortenhorst (CDA), Van der Burg (VVD), Van Dijk (PVV), Spekman

(PvdA), Heerts (PvdA), Gesthuizen (SP), Ouwehand (PvdD), Tang (PvdA), Vos (PvdA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Halsema (GL), Remkes (VVD), Jonker (CDA), Aptroot (VVD), Van Gerven (SP), De Vries (CDA), Van Hijum (CDA), De Krom (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Pechtold (D66), Kant (SP), Ulenbelt (SP), Van der Veen (PvdA), Vacature (CDA), Anker (CU), Mastwijk (CDA), Nicolai (VVD), De Roon (PVV), Van Dam (PvdA), Smeets (PvdA), Karabulut (SP), Thieme (PvdD), Heijnen (PvdA), Roefs (PvdA).

Voor noot 4 zie pag. 2.

Is er inmiddels iets veranderd in het standpunt van de lidstaten die tegenstanders waren van de lidstaatverklaring? Wat waren hun voornaamste bezwaren en hoe zou daaraan tegemoet gekomen kunnen worden? Is het de regering bekend of er lidstaten zijn die alsnog zullen besluiten tot de invoering van een lidstaatverklaring op vrijwillige basis? Zo ja, op welke termijn is dit te verwachten? Zo nee, overweegt de regering nog verdere acties – en zo ja, welke – om deze lidstaten op andere gedachten te brengen?

Er is geen verandering in het standpunt van andere lidstaten inzake de lidstaatverklaring (of nationale verklaring). De aangevoerde bezwaren in algemene zin zijn: het hebben van een federale staatsstructuur, het feit dat verantwoordelijkheid voor de begroting bij de Europese Commissie ligt en de opvatting dat de minister van Financiën geen verantwoordelijkheid kan dragen voor de (decentrale) uitvoering van het financieel gedeeld beheer van Europese gelden. Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Zweden zijn op vrijwillige basis overgegaan tot invoering van een lidstaatverklaring. Het kabinet probeert door het uitwisselen van ervaringen en het geven van informatie over het Nederlandse systeem van de nationale verklaring, andere lidstaten te overtuigen van het nut van invoering van de nationale verklaring. Voorts wijst het kabinet in de Europese Raden steeds op de medeverantwoordelijkheid van lidstaten bij de verbetering van het financieel beheer van EU-fondsen in gedeeld beheer en de noodzaak van een goede verantwoording op nationaal niveau. Omdat officiële besluitvorming over zaken met betrekking tot financieel beheer op basis van gekwalificeerde meerderheid plaatsvindt, is het niet mogelijk andere lidstaten hiertoe te dwingen zonder meerderheid.

Wat is de planning van de regering ten aanzien van de uitbreiding van de lidstaatverklaring met de verantwoording van de uitgaven voor de structuurfondsen en de inning en afdracht van de eigen middelen? Op welke termijn gaat deze uitbreiding plaats vinden? Is het de regering bekend wat de ontwikkelingen op dit terrein zijn in de andere lidstaten (het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Zweden) die reeds een lidstaatverklaring hebben ingevoerd?

In het voorjaar van 2008 zal Nederland de tweede nationale verklaring over het beheer van de Europese landbouwfondsen afgeven. Deze is wederom gebaseerd op de deelverklaring ter zake door het de minister van LNV. In het voorjaar van 2009 is gepland om ook voor de Europese Structuurfondsen (over de nieuwe programmaperiode 2007–2013) een nationale verklaring in te voeren over het begrotingsjaar 2007. Het is niet mogelijk de structuurfondsen in 2008 mee te nemen omdat:

1. Een verplichte goedkeuringsprocedure door de Commissie voor de financiële systemen van de structuurfondsen moet worden doorlopen (compliance assessment door de auditautoriteit) en pas in de loop van 2008 wordt afgerond.
2. Over het jaar 2007 nog geen transacties hebben plaatsgevonden waarover kan worden gerapporteerd.

Voor de invoering van de verklaring over de afdracht van de zogenoemde Eigen Middelen van de Europese Gemeenschap loopt momenteel een onderzoek naar de wijze waarop dit het beste kan worden georganiseerd. Het Verenigd Koninkrijk heeft het voornemen jaarlijks een samenvattend oordeel over het beheer van Europese gelden op te stellen dat gezonden zal worden aan het nationale Parlement en de Europese Commissie. De Engelse rekenkamer zal die verklaring (statement) «auditen». Voor zover bekend zal het Verenigd Koninkrijk haar nationale verklaring in 2008 af gaan geven. De nationale rekenkamer van Denemarken geeft sinds 2006

Vervolg noot van pag 1.

⁴ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, Schreijer-Pierik (CDA), voorzitter, Atsma (CDA), Van Gent (GL), Poppe (SP), Waalkens (PvdA), Sniijder-Hazelhoff (VVD), Jager (CDA), Ormel (CDA), Koopmans (CDA), Van der Ham(D66), Van Velzen (SP), De Krom (VVD), Samsom (PvdA), Van Dijken (PvdA), Neppérus (VVD), Jansen (SP), Jacobi (PvdA), Cramer (CU), Koppejan (CDA), Graus (PVV), Vermeij (PvdA), Zijlstra (VVD), Thieme (PvdD) en Polderman (SP).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Mastwijk (CDA), Ten Hoopen (CDA), Duyvendak (GL), Luijben (SP), Tang (PvdA), Boekstijn (VVD), Bilder (CDA), Biskop (CDA), Vacature (CDA), Koşer Kaya (D66), Van Leeuwen (SP), Dezentjé Hamming (VVD), Eijssink (PvdA), Depla (PvdA), Van Baalen (VVD), Kant (SP), Blom (PvdA), Ortega-Martijn (CU), Van Heugten (CDA), Brinkman (PVV), Kuiken (PvdA), Ten Broeke (VVD), Ouweland (PvdD) en Lempens (SP).

jaarlijks een verklaring over de betrouwbaarheid van het financiële beheer en de rechtmatigheid van de onderliggende transacties. Zweden is bezig met de voorbereidingen voor de invoering van een systeem van nationale verklaring.

3

Wat gaat de regering inbrengen in de afstemming met de Europese instellingen over de interpretatie van het begrip «rechtmatigheid»?

Ten aanzien van de nationale verklaring is voor de interpretatie van rechtmatigheid de Europese regelgeving het uitgangspunt. Nederland voert op dit moment overleg met de Europese Commissie en Europese Rekenkamer over de interpretatie van het begrip en dringt daarbij aan op duidelijkheid over de grondslagen, reikwijdte, onderzoeksmethoden en vereenvoudigingen van onderliggende Europese regelgeving.

4

Kan de regering haar reactie op de suggestie van de Algemene Rekenkamer om de deelverklaring van de vakministers van een accountantsverklaring te voorzien, nader toelichten? Kan de regering haar toezegging naar aanleiding van deze aanbeveling van de Algemene Rekenkamer verduidelijken? Wat is precies het standpunt van de regering ten aanzien van deze suggestie en welke acties overweegt zij – en wanneer – om aan haar toezegging gevolg te geven?

De eerste nationale verklaring berust op een sluitend systeem van verantwoording. Door de Algemene Rekenkamer is bij de nationale verklaring 2007 een positief oordeel gegeven over deugdelijkheid van de totstandkoming, de deugdelijke kwalificatie van het functioneren van de systemen voor EU Landbouwsubsidies en de deugdelijke kwalificatie van de wettigheid en regelmatigheid van de uitgaven en ontvangsten. De Algemene Rekenkamer heeft wel aanbevelingen en aandachtspunten gegeven voor verbetering. Het kabinet heeft in haar bestuurlijke reactie van 14 juni 2007 op het conceptrapport van de Algemene Rekenkamer bij de Nederlandse nationale verklaring haar reactie gegeven op de conclusies, aandachtspunten en aanbevelingen. Met de Algemene Rekenkamer is inmiddels constructief overleg gevoerd over follow-up van de aanbevelingen en aandachtspunten met betrekking tot de kwalificatie van de financiële transacties en de invoering van een accountantsverklaring bij de totstandkoming van de deelverklaring. Met de Algemene Rekenkamer is overeengekomen dat de auditdienst van het ministerie van Landbouw ten behoeve van de deelverklaring 2008 een «assurance report» zal afgeven over de rechtmatigheid van de transacties, het functioneren van de systemen voor financieel beheer en over de wijze van totstandkoming van de deelverklaring van de minister van LNV. Met die afspraak wordt met ingang van 2008 invulling gegeven aan de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer.

5

Wordt bij het vereenvoudigen en uniformeren van de eisen voor verantwoording en controle ook gestreefd naar bundeling van controles?

Ja. In de uitvoering van subsidieregelingen (landbouwsubsidies) wordt het merendeel van de voorgeschreven fysieke controles al gebundeld uitgevoerd door de Algemene Inspectie Dienst (AID) van het ministerie van LNV. Door de combinatie van administratieve en fysieke controles worden synergie effecten bereikt. Bundeling van controles bij eindbegunstigden wordt ook gestimuleerd door de Europese Commissie die hiervan een groot voorstander is teneinde efficiënter, maar ook effectiever te kunnen werken.

6

Hoe wil de regering het probleem van de open normen gaan oplossen?

Onvoorziene problemen en onduidelijkheden in de implementatie en uitvoering van fysieke controles bij eindbegunstigden door de AID worden als «open normen» teruggekoppeld naar het kerndepartement LNV en in overleg met betrokken partijen operationeel gemaakt in wet- en regelgeving.

7

Wat zijn de redenen van het niet publiceren van de niet vrij toegankelijke normen?

De werkdocumenten/richtsnoeren zijn bij het Coördinerend bureau van LNV bekend en zij draagt zorg voor verspreiding onder alle betrokken partijen met een verantwoordelijkheid voor financieel beheer van de Landbouwfondsen. LNV heeft bij de Europese Commissie aangedrongen op volledige openbaarmaking van werkdocumenten/richtsnoeren omdat deze naast de bestaande EU wet- en regelgeving het karakter hebben van aanvullende instructie of handreiking ten behoeve van de uitvoering van de lidstaten ter strikte hantering op concreet, uitvoerend werkniveau, waarbij aan de uitvoering nauwkeurig omschreven kwaliteitseisen worden gesteld, die de EU conformiteit nader moeten borgen. De Europese Commissie heeft geen gehoor gegeven aan het verzoek van Nederland. Het is in eerste instantie aan de Europese Commissie haar werkdocumenten/richtsnoeren vrij toegankelijk te maken en Nederland is niet in de positie dat zij dit kan afdwingen. Onderzocht wordt of Nederland gerechtigd is dit op eigen initiatief volledig openbaar te maken.

8

Kan de regering de Staten-Generaal meer inzicht geven in de discussie over BTW als subsidiabele kosten?

Vanaf 18 juni 2007 moeten betaalaanvragen voor Europese projecten exclusief bij het BTW-compensatiefonds compensabele BTW worden ingediend bij de Europese Commissie. Voor deze datum stond het Rijk garant voor de in Brussel geclaimde BTW-bedragen, met als doel gemeenten/provincies en kaderwetgebieden te beschermen tegen een mogelijke terugvordering van BTW-bedragen door Brussel¹. Op dit moment werken gemeenten, provincies, kaderwetgebieden en management/beheersautoriteiten mee aan een onderzoek naar de BCF-compensabele BTW-bedragen op Europese projecten. Doel van het onderzoek is het bevorderen van 1) de afwikkeling van de garantstelling van het Rijk en 2) de kans dat EU-middelen die niet voor BTW worden ingezet, beschikbaar blijven voor andere projecten. VNG en IPO steunen het onderzoek. Een afronding van het onderzoek naar BTW-bedragen vindt plaats in de eerste helft van 2008.

9

Kan de € 1,6 miljoen die meer gedeclareerd is dan het beschikbare budget voor plattelands ontwikkelingsprojecten (POP-maanddeclaraties) gedekt worden uit ongebruikte budgetten van andere lidstaten?

Budgetoverschrijdingen worden gekort op de declaratie. Het is de aard van de projecten in het Plattelandsontwikkelingsprogramma (langlopend) die het moeilijk maakt het budget zonder relatief kleine overschrijdingen of tekorten te gebruiken. Ten opzichte van het totale budget voor de periode 2000–2006 (circa 480 miljoen) is sprake van een beperkte overschrijding.

¹ De ministeries van Financiën en Economische zaken leggen met een brief van 26 juni 2007 de voorwaarden van deze garantstelling uit.

10

Waarom ligt de feitelijke controledichtheid in Nederland veel hoger dan de eis van 5%?

Er is geen sprake van een significant hogere feitelijke controledichtheid in Nederland dan de eis van 5%. De controledichtheid kan in voorkomende gevallen wel hoger liggen op basis van een voorafgaande risicoanalyse ter zake van misbruik en/of oneigenlijk gebruik van subsidies en/of specifieke voorschriften vanuit de Europese Commissie. In overleg met partijen binnen LNV wordt de effectiviteit en efficiëntie van de fysieke controles periodiek beoordeeld.

11

Deelt de regering de zorg over het risico van belangenverstremming bij de Dienst Landelijk Gebied waarvan de functie zowel betaalorgaan als projectuitvoerder is?

Het ministerie van LNV gaat zorgvuldig en effectief om met risico's van belangenverstremming. De onafhankelijkheid van het betaalorgaan van de uitvoeringsorganisatie is een belangrijke voorwaarde om de Dienst landelijk Gebied (DLG) blijvend als Europees betaalorgaan te erkennen. Binnen de DLG zijn voldoende organisatorische maatregelen genomen die het risico ondervangen.

12

Klopt het dat van € 100 miljoen niet met zekerheid gesteld kan worden dat dit rechtmatig is besteed?

Er is naar de mening van het kabinet over 2006 geen sprake van onzekerheid in de rechtmatigheid van subsidiebetalingen. Er is sprake van 100% administratieve controles en van risicoanalyse aangestuurde controles ter plaatse bij eindbegunstigden op naleving van subsidievoorwaarden. Dit vormt de basis voor de goedkeurende accountantsverklaring bij de declaratie van Europese landbouwsubsidies. Door de Algemene Rekenkamer is een positief oordeel gegeven over de rechtmatigheid van transacties. De Europese Commissie heeft een goed beleid ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van Europese landbouwsubsidies. Dit wordt ook ondersteund door het positieve beeld over de Landbouwfondsen dat de Europese Rekenkamer in haar jaarverslag over 2006 heeft gegeven.

13

Wat gaat de regering er aan doen om te voorkomen dat volgend jaar opnieuw dezelfde problemen optreden met de lidstaatverklaring als in 2007?

Zie het antwoord bij vraag 4.

14

Kan de regering garanderen dat in 2008 de lidstaatverklaring op het onderdeel landbouw wel sluitend is?

Zie het antwoord bij vraag 4.

15

Kan de regering de Staten-Generaal meer inzicht geven in de huidige interpretatieverschillen tussen de controleurs van de Europese instellingen en Nederland over hoe Nederland de regels toepast?

In de huidige situatie wordt de Tweede Kamer op de reguliere tijdstippen in de begrotingscyclus geïnformeerd over beschikkingen van de Commissie inzake financiële correcties op basis van de door de Europese Commissie uitgevoerde onderzoeken naar EU-conformiteit. Via het jaarverslag van LNV en de nationale verklaring wordt u nu geïnformeerd over de resultaten van de certificerende audits van departementale auditdienst LNV. Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer zullen wij vanaf 2007 bij de nationale verklaring voegen de definitieve beschikkingen van de Commissie inzake geschilpunten met de Commissie of financiële correcties op basis van de door de Europese Commissie uitgevoerde onderzoeken naar EU-conformiteit.